

တိုင်းရင်းကြက် မွေးမြူရေးခြံများအတွက် ကောင်းမွန်သော မွေးမြူရေးကျင့်စဉ် (မူကြမ်း)

၁။ မွေးမြူရေးခြံ

၁.၁ နေရာ

၁.၁.၁ မွေးမြူရေးခြံသည် ပတ်ဝန်းကျင်ထိခိုက်မှု အနည်းဆုံးရှိမည့်နေရာ၊ ဓာတုဗေဒ ပစ္စည်းနှင့် ဇီဝပစ္စည်းဘေးအန္တရာယ်များမှ လွတ်ကင်းသည့်နေရာ ဖြစ်ရမည်။

၁.၂ မွေးမြူရေးခြံ အပြင်အဆင်

၁.၂.၁ ကြက်ခြံအဆောက်အဦနှင့် လွတ်ကွင်းအတွက် မြေနေရာ အကျယ်အဝန်း လုံလောက်စွာ ရှိရမည်။

၁.၂.၂ မွေးမြူထားသောကြက်များ ပြင်ပသို့လွယ်ကူစွာ မသွားစေရန်နှင့် ပြင်ပ သတ္တဝါများ လွယ်ကူစွာ မဝင်ရောက်နိုင်စေရန် စီစဉ်ထားရမည်။

၁.၂.၃ လေကောင်းလေသန့်ရရှိပြီး လေတိုက်ခတ်မှုကွယ်ရာ အရိပ်ရရှိ၍ ရေမဝပ်သော နေရာတွင် ရှိရမည်။

၁.၃ အဆောက်အဦနှင့် အသုံးအဆောင်ပစ္စည်း

၁.၃.၁ တိုင်းရင်းကြက်မွေးမြူရေးသည် နေခင်းလွတ်ကျောင်း၊ ညတွင်ခြံလှောင် စနစ်ဖြင့် မွေးမြူခြင်းဖြစ်သဖြင့် သင့်လျော်သော ကြက်ခြံအဆောက်အဦ ထည့်သွင်း ဆောက်လုပ်ပေးရမည်။

၁.၃.၂ ကြက်ခြံအဆောက်အဦသည် ကြက်တစ်ကောင်အတွက် အကျယ်အဝန်း (၃-၅) စတုရန်းပေ အကျယ်အဝန်း ရှိရမည်။

၁.၃.၃ တိုင်းရင်းကြက် (၁၂) ကောင်မှ (၁၆) ကောင်မွေးမြူပါက လွတ်ကွင်းအပါ ကြက်ခြံ အကျယ်အဝန်းသည် အလျား (၁၂) ပေ x အနံ(၁၅) ပေ x အမြင့်(၇) ပေရှိရမည်။

၁.၃.၄ တိုင်းရင်းကြက် (၁၂) ကောင်မှ (၁၆) ကောင်မွေးမြူပါက ကြက်ရုံအဆောက် အဦ သည် အလျား (၆) ပေ x အနံ (၆) ပေ x ခေါင်တိုင်အမြင့် (၈) ပေ x လက်ခံတိုင် (၆) ပေခွဲရှိ၍ လေဝင်လေထွက် ကောင်းမွန်ရမည်။

- ၁.၃.၅ ကြက်ရုံအတွင်း ဥကြက်မ(၄) ကောင်လျှင် ဥတင်း (၁) ခုနှုန်း ထားရှိရမည်။
- ၁.၃.၆ ကြက်ရုံအဆောက်အဦအတွင်း အိပ်တန်းလုံလောက်စွာ စီစဉ်ပေးရမည်။
- ၁.၃.၇ ကြက်ရုံအဆောက်အဦအတွင်း ပြင်ပတိရစ္ဆာန်များ မဝင်ရောက်စေရန် စီစဉ် ထားရှိရမည်။

၂။ ကြက်စာ

- ၂.၁ တိုင်းရင်းကြက်များအတွက် အာဟာရဓါတ် လုံလောက်စွာရရှိစေရန် ဒေသထွက်ပစ္စည်း များ နှင့် ရောစပ်ကျွေးမွေးရမည်။
- ၂.၂ အစာစိမ်း နေ့စဉ်ကျွေးမွေးနိုင်ရန် စီစဉ်ထားရမည်။
- ၂.၃ လိုအပ်သောသတ္တုဓါတ်များ ရရှိစေရန် သဘာဝမြေဩဇာနှင့် နွားချေးခြောက်များအား ရက်သတ္တတစ်ပါတ်လျှင် (၂) ကြိမ်ခန့် ကြွပ်ကျွေးမွေးရမည်။
- ၂.၄ အဟာရနှင့်ပတ်သက်၍ တီကောင်၊ အင်းဆက်များ ပေါက်ဖွားစေရန် ဖန်တီးပေးရမည်။
- ၂.၅ စီးပွားဖြစ်မွေးမြူပါက လိုအပ်သောအဟာရများ၊ ဆေးဝါးများကို ဖြည့်စွက် ကျွေးမွေး ရမည်။

၃။ ရေ

- ၃.၁ သန့်ရှင်း၍ အေးမြသော သောက်သုံးရေဖြစ်ရမည်။
- ၃.၂ လွတ်ကွင်းအရိပ်ရသောနေရာတွင် သောက်ရေခွက်များ လုံလောက်စွာထားရှိရမည်။
- ၃.၃ ဓာတုပစ္စည်း၊ အဏုဇီဝပိုးများနှင့် ဓါတ်သတ္တုများ မပါဝင်ဘဲ ဘေးအန္တရာယ် ကင်းရှင်း သော သောက်ရေ ဖြစ်ရမည်။

၄။ မွေးမြူရေး အုပ်ချုပ်မှု

၄.၁ မွေးမြူရေးခြံ လက်စွဲစာအုပ်

၄.၁.၁ ခြံအုပ်ချုပ်မှု လက်စွဲစာအုပ်ထားရှိရမည်။ ယင်းစာအုပ်တွင် ကြက်အသွင်း၊ အထုတ်မှတ်တမ်း၊ သန့်ရှင်းရေး လုပ်ဆောင်မှု၊ ကာကွယ်ဆေးထိုးနှံပေးမှု၊ ကြက်ဥမှတ်တမ်း၊ ကြက်ပေါက်မှတ်တမ်း၊ ကြက်မကြီးမှတ်တမ်း၊ ကြက်ထီး မျိုးမှတ်တမ်းများ စနစ်တကျ ရေးသွင်းရမည်။

၄.၂ နေ့စဉ်ပြုစု စောင့်ရှောက်ခြင်း

- ၄.၂.၁ ကြက်များ၏ ကျန်းမာရေးကောင်းမကောင်း နေ့စဉ်ကြည့်ရှုစစ်ဆေးရမည်။
- ၄.၂.၂ ကြက်စာ၊ သန့်ရှင်းသော သောက်သုံးရေကို နေ့စဉ်လဲလှယ်ပေးရမည်။
- ၄.၂.၃ အစာခွက်၊ ရေခွက်များ နေ့စဉ်သန့်ရှင်းပေးရမည်။
- ၄.၂.၄ ကြက်ခြံအဆောက်အဦအတွင်း နေ့စဉ်သန့်ရှင်းရေး ပြုလုပ်ရမည်။
- ၄.၂.၅ ကြက်များအား တစ်ရက်လျှင် အလင်းရောင် (၁၂-၁၄) နာရီရရှိစေရန် စီမံပေးရမည်။
- ၄.၂.၆ ပြင်ပသတ္တဝါများ ကြောင်၊ ကြွက်၊ မြွေ စသည်တို့ ဝင်ရောက်မှုရှိမရှိ စစ်ဆေးရမည်။
- ၄.၂.၇ ဝပ်ကြက်မများ၏ အခြေအနေ စစ်ဆေး၍ ကြက်ဥတစ်နေ့လျှင် (၂) ကြိမ် ကောက် ပေးရမည်။
- ၄.၂.၈ ကြက်တစ်ကောင်ချင်း၊ တစ်သုတ်ချင်း မှတ်တမ်း ရေးသွင်းရမည်။
- ၄.၂.၉ နေ့စဉ်အုသော ကြက်ဥမှတ်တမ်း ထားရှိရမည်။

၄.၃ ခြံတွင်း စီမံခန့်ခွဲမှု

- ၄.၃.၁ (၁၀) ရက်ကျော်သော ကြက်ဥများအား မဝပ်စေရန် စီမံဆောင်ရွက်ရမည်။
- ၄.၃.၂ သားထိန်းကြက်မနှင့် ကြက်ငယ်များအိပ်စက်ရန် (၁၂-၁၅) လက်မအထူရှိ အခင်း ထားရှိရမည်။
- ၄.၃.၃ ဝပ်ကြက်မကောင်း ရွေးချယ်ရာတွင် ရင်အုပ်ကျယ်၊ အမွှေးထူသော ကြက်မ ရွေးချယ်ရမည်။
- ၄.၃.၄ ကြက်အသက်အရွယ်အလိုက် ခွဲခြားမွေးမြူပေးခြင်းနှင့် အသက်အရွယ် အလိုက် လိုအပ်သော အာဟာရ ပြည့်ဝစွာရရှိစေရန် စီမံဆောင်ရွက်ပေးရမည်။
- ၄.၃.၅ ကြက်ထီးတစ်ကောင်လျှင် ကြက်မ (၁၀-၁၅) ကောင် အချိုးညီမျှစေရန် ထားရှိရမည်။
- ၄.၃.၆ ဝပ်ကြက်မတစ်ကောင်သည် (၁၅) လုံးမှ (၂၀) လုံးအထိ ဝပ်နိုင်ပြီး စောင့်ရှောက်နိုင်သဖြင့် ဥကြက်မ (၂) ကောင်မှ မျိုးဥများ ရောစပ်ဝပ်စေရမည်။

- ၄.၃.၇ ကျန်ဥကြက်မ မဝပ်စေရန် အလင်းရောင်အပြည့်ပေးပြီး အစာ၊ ရေလုံလောက်စွာ ကျွေးမွေး၍ အုပ်ဆောင်းအောက်တွင် ထားရှိ၍ (၅-၇) ရက်တွင် ပြန်လည်ဥအုစေရမည်။
- ၄.၃.၈ ပေါက်ပွားလာသော ကြက်များမှ မျိုးရွေးချယ်၍ မကောင်းသော ကြက်ထီး၊ မများအား ရောင်းတန်းဝင်အရွယ်တွင် ပယ်ထုတ်ရမည်။
- ၄.၃.၉ (၇) ပေအမြင့် ခြံစည်းရိုးမကျော်နိုင်စေရန် အပြင်တောင်ပံတစ်ခြမ်း ညှပ်ပေးရမည်။
- ၄.၃.၁၀ ပူလွန်းသော ရာသီဥတုတွင် အေးမြစေရန်၊ အေးလွန်းသော ရာသီဥတုတွင် အနွေးခါတ်ရရှိစေရန်နှင့် အစာလုံလောက်စွာ ကျွေးမွေးနိုင်ရန် စီမံဆောင်ရွက်ရမည်။

၅။ တိုင်းရင်းကြက်များ၏ ကျန်းမာရေး

၅.၁ ရောဂါကာကွယ် ထိန်းချုပ်ခြင်း

- ၅.၁.၁ တိုင်းရင်းကြက်များ၏ ရောဂါကာကွယ်ထိန်းချုပ်ခြင်းအား ဦးစီးဌာနမှ ညွှန်ကြားချက်များအတိုင်း ဆောင်ရွက်ရမည်။
- ၅.၁.၂ ကြက်ဥတင်း၊ ကြက်ရုံအဆောက်အဦအတွင်း လှေး၊ သန်းများ ထိန်းချုပ်နိုင်ရန် ပုံမှန်ဆောင်ရွက်ရမည်။
- ၅.၁.၃ ကြက်ရုံအဆောက်အဦ သန့်ရှင်းရေး၊ သောက်ရေသန့်ရှင်းရေးတို့ကို နေ့စဉ် အလေးထား ဆောင်ရွက်ရမည်။
- ၅.၁.၄ တိုင်းရင်းကြက် စီးပွားဖြစ်မွေးမြူသောခြံများတွင် ပြင်ပကြက်များ အလွယ်တကူ မဝင်ရောက်စေရန် ကြပ်မတ်ခြင်းနှင့် ပြင်ပကြက်များ ခြံသွင်းမွေးမြူမည်ဆိုပါက မထည့်သွင်းမီ ခြံပြင်ပတွင် ရက်သတ္တပါတ်စောင့်ကြည့် ထိန်းသိမ်းပြီးမှ ထည့်သွင်း မွေးမြူရမည်။
- ၅.၁.၅ ပြင်ပလူများ ကြက်ခြံအတွင်း မဝင်ရောက်စေရန် တားမြစ်ကန့်သတ်ရမည်။
- ၅.၁.၆ ခြံလုပ်သားသည် ပိုးသတ်ဝတ်စုံ၊ ဖိနပ်၊ လက်အိတ်တို့ဖြင့် ဝင်ရောက်လုပ်ကိုင်ရမည်။

၅.၁.၇ မွေးမြူရေးခြံသုံး ပိုးသတ်ဆေးအား သတ်မှတ်နှုန်းထားအတိုင်း ကြက်ရုံ အတွင်း အပြင် တစ်လလျှင်တစ်ကြိမ် ပက်ဖျန်းပေးရမည်။

၅.၂ ကုသခြင်း

၅.၂.၁ ကူးစက်ရောဂါ သို့မဟုတ် သံသယဖြစ်ဖွယ် ကူးစက်ရောဂါ ကျရောက်သည့် ဖြစ်စဉ် ကြိုလာပါက ဦးစီးဌာနမှ ညွှန်ကြားချက်များအတိုင်း ဆောင်ရွက် ရမည်။

၆။ တိုင်းရင်းကြက်ဥ ထုတ်လုပ်မှု

၆.၁ တစ်ကြိမ်ဥလျှင် (၁၅) ရက်မှ (၂၀) ရက်ခန့်သာ ဥနိုင်ပြီး ဝပ်ရက်၊ သားထိန်းရက်တို့ကို လျော့ချပေးရမည်။

၆.၂ ဝပ်ရက် (၂၁) ရက်အတွက် သားထိန်းကောင်းသော ကြက်မများအား ကြက်ဥ (၁၆) လုံးမှ (၂၀) လုံး ဝပ်စေခြင်းဖြင့် ကျန်ကြက်မအား ကြက်ဥပြန်အုစေရန် စီစဉ်ပေး ရမည်။

၆.၃ သားထိန်းရက် (၇၅) ရက်အစား ကြက်ငယ်များသည် (၃၀) ရက်တွင် အတောင်စုံပြီး ဖြစ်သဖြင့် သားခွဲပေးပြီး ကြက်ဥ ပြန်အုစေရန် စီမံပေးရမည်။

၆.၄ ဥကြက်မတစ်ကောင်အတွက် လိုအပ်သော အလင်းရောင်မှာ တစ်ရက်လျှင် (၁၂) နာရီမှ (၁၄) နာရီရရှိစေရန် စီစဉ်ပေးခြင်းဖြင့် ဥနှုန်းပိုမိုကောင်းမွန်စေပြီး ရက်သတ္တတစ်ပတ် လျှင် အနည်းဆုံးကြက်ဥ (၆) လုံးရရှိမည်။

၇။ ဒေသကြက်မွေးမြူရေးစီမံခန့်ခွဲမှု

၇.၁ မွေးမြူထားရှိသည့်ဒေသ၏ စည်းမျဉ်း၊ စည်းကမ်းများ၊ ညွှန်ကြားချက်များလိုက်နာ ရန်နှင့် အခါအားလျော်စွာထုတ်ပြန်သည့် ညွှန်ကြားချက်များအား စောင့်ထိန်းလိုက်နာ ရမည်။

၇.၂ အသား၊ ဥများ ရောင်းချရာတွင်လည်း ဒေသ၏ စည်းမျဉ်းစည်းကမ်းအတိုင်း ရောင်းချ ရမည်။

၈။ ဒေသကြက်မျိုးများ ရွေးချယ်ဝယ်ယူခြင်း

- ၈.၁ ဒေသနှင့် ကိုက်ညီသည့် မျိုးကိုသာ ရွေးချယ်မွေးမြူရမည်။
- ၈.၂ ထုတ်လုပ်မည့် အဓိကထုတ်ကုန်၊ ဥ၊ အသားတို့၏ ဈေးကွက်လိုအပ်ချက်နှင့် လျော်ညီမည့် ကြက်မျိုးအား ရွေးချယ်မွေးမြူရမည်။
- ၈.၃ ဝယ်ယူသည့်ကြက်မျိုး၏ မှတ်တမ်းများအား သေချာစိစစ်ရွေးချယ်ရမည်။

၉။ အညစ်အကြေး စီမံခန့်ခွဲမှု

- ၉.၁ နေ့စဉ်သန့်ရှင်းရေးပြုလုပ်ရာမှ ထွက်ရှိအညစ်အကြေးများအား ခြံမှ ပေ(၅၀) အကွာတွင် စုပုံရမည်။
- ၉.၂ ကြက်သေများအား မစားသုံးပဲ မီးရှို့ဖျက်စီးရမည်။
- ၉.၃ ကြက်မတစ်ကြိမ်ဝပ်ပြီးပါက ဝပ်ကျင်းထဲထည့်ထားသော ကောက်ရိုး၊ လွှစာ စသည်တို့ကို မီးရှို့ရမည်။

၁၀။ အချက်အလက်များ သိမ်းဆည်းခြင်း

- ၁၀.၁ ကြက်များ၏ မျိုးမှတ်တမ်း၊ ရောဂါကာကွယ်ကုသမှတ်တမ်း၊ စီမံခန့်ခွဲမှုမှတ်တမ်းများ ထားရှိ ရမည်။
- ၁၀.၂ ကြက်အသုတ်လိုက် မှတ်တမ်းများအား အနည်းဆုံး(၃) နှစ် သိမ်းဆည်းထားရှိရမည်။